

СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНІ ПОКАЗНИКИ ОСНОВНИХ ОЗНАК ПРОДУКТИВНОСТІ ПОМІСНИХ ОВЕЦЬ F_1 ЦИГАЙСЬКОЇ ПОРОДИ З ВНУТРІШНЬОПОРОДНИМИ ТИПАМИ АСКАНІЙСЬКОЇ М'ЯСО-ВОВНОВОЇ ПОРОДИ

В. О. Чігірьов, доцент
М. К. Богдан, доцент
Є. Ю. Гурко, асистент
К. Р. Мажилівська, асистент

Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, 65039, Україна
e-mail: mega.genetik@ukr.net

Різноманітність порід і напрямків вівчарства в Україні зумовлена природно-економічними умовами та зональними традиціями ведення галузі.

Зараз назріла необхідність відродження вівчарства та його подальшого розвитку з урахуванням вимог ринку.

В нинішніх умовах господарювання галузь вівчарства залишається однією з перспективних для розвитку з позицій підвищення ефективного використання землі, рівня зайнятості населення, забезпечення переробної та легкої промисловості незамінною сировиною та продуктами харчування. Крім того, вівчарство найменш енерговитратна галузь.

Сьогодні вітчизняне вівчарство задовольняє потреби населення в основних видах продукції лише на побутовому рівні і не є повноцінним учасником ринку, як об'єкт бізнесу. Разом з тим, виробництво продукції вівчарства в умовах глобального потепління та, як наслідок виведення богарних земель з обробітку, може стати додатковим джерелом підвищення економічної ефективності аграрного сектору України, а при певних умовах розвитку інфраструктури галузі-предметом експорту.

На Одещині вівчарство завжди було традиційною галуззю тваринництва, а особливо в південних районах. Найбільш поширеною є цигайська порода овець, яка розводиться дуже давно і добре адаптована до місцевих умов. Удосконалення цієї породи за рахунок внутрішньо-породних ресурсів не привело до суттєвого підвищення продуктивності тварин. Тому виникла потреба у пошуку

інших, більш ефективних заходів, які б забезпечили створення популяцій нових генетичних комплексів та зміну її структури.

Введення в селекційний процес кращого генотипу асканійської м'ясо-вовнової породи овець з кросбредною вовною та її внутрішньо породних типів, як нове селекційне досягнення у тваринництві України є доцільним і обґрунтованим.

На виконання Закону України «Про племінну справу у тваринництві» створено нову високопродуктивну асканійську м'ясо-вовнову породу овець з кросбредною вовною, яка має генетичний потенціал продуктивності 3-5 кг настригу чистої вовни, виробництва м'яса на вівцематку – 50-65 кг та її внутрішньо породні типи: асканійські кросбреди; асканійські чорноголові; одеський тип; буковинський тип; дніпропетровський тип.

Мета роботи полягала у визначенні можливості поліпшення генетичного потенціалу вовнової, м'ясної та молочної продуктивності місцевої популяції цигайських овець методом схрещування з баранами асканійського кросбредного типу, асканійського чорноголового типу, одеського типу асканійської м'ясо-вовнової з кросбредною вовною.

Матеріал і методи досліджень. Науково-виробничий експеримент проведено в умовах племінного заводу з розведення овець цигайської породи СВК «Нива» Саратського району Одеської області. Вовнову, м'ясну та молочну продуктивність вивчали за загально прийнятими методиками, щодо досліджень цих видів продуктивності та згідно з «Інструкцією з бонітування овець», «Інструкцією з ведення племінного обліку у вівчарстві та козівництві».

Робота полягала у визначенні основних ознак продуктивності у помісних овець F₁: цигайської породи з асканійським кросбредним типом (I група - $\frac{1}{2}$ ЦГ+ $\frac{1}{2}$ АК); цигайської породи з асканійським чорноголовим типом (II група $\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ АЧ); цигайської породи з одеським типом (III група - $\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ ОТ).

Результати досліджень. Настриг вовни змінюється залежно від породи та породності ярок. Середній настриг, як митої так і немитої найбільш високий у помісній I групі ($\frac{1}{2}$ ЦГ+ $\frac{1}{2}$ АК) -3,11 кг; 5,01 кг. У той час як ці показники у ярок II групи ($\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ АЧ) відповідно – 2,46 кг; 4,25 кг, а у ярок III групи – ($\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ ОТ) - 2,79 кг; 4,58 кг. Різниця між I та II і III групами за цими показниками статистично вірогідна (td = 4,5; 13,1; P>0,99; P>0,999).

Вихід митого волокна у помісних ярок I групи склав 62,1 %, що на 4,2 абсолютних відсотка вище, ніж у ярок II груп (57,9 %) та на 1,2 абсолютних відсотка вище, ніж у помісних ярок III групи (60,9 %).

Тонина вовнових волокон - 56,50,48 якості. Вовна помісних

кросбредизованих ярок характеризується добрими фізико-технологічними властивостями.

Помісі II дослідної групи ($\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ АЧ) переважали помісних валашків I групи ($\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ АК) та III групи ($\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ ОТ) за передзабійною масою, масою туші і забійному виходу. Так, за передзабійною масою (36,8 кг) різниця на користь помісних овець II групи склала: у порівнянні з I групою (31,9 кг) – 15,0 % ($P>0,999$); у порівнянні з II групою (34,3 кг) – 7,0 % ($P>0,99$). Забійна маса овець II групи склала 18, 2 кг, у той час як цей показник I групи (14,9 кг), а III групі – 16,2 кг. За масою туші помісі II групи (17,6 кг) також переважали помісей I групи (14,4 кг) та III групи (15,7 кг). Туші помісних ягнят II групи характеризувалися високим забійним виходом (49,4 %); у той час як цей показник у ровесників I групи (46,7%), а II групи (47,3 %).

Всі групи вівцематок характеризуються досить високою молочністю, але спостерігається перевага вівцематок III дослідної групи (136,1 кг) над вівцематками I контрольної групи (111,2 кг) складала 24,90 кг, або 22,0 % ($P>0,99$), а над вівцематками II дослідної групи (125,3 кг) – 10,8 кг, або 8,0 % ($P>0,95$). В популяції є тварини з досить різноманітною молочною продуктивністю (мін – 74,0 кг, мах – 182,0 кг), і це дає можливість відбору високомолочних вівцематок для подальшого використання їх в селекційно-племінній роботі.

Висновки: 1. За основними показниками вовнової продуктивності спостерігається перевага помісних ярок F_1 - $\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ АК.

2. За основними показниками м'ясної продуктивності спостерігається перевага помісних валашків F_1 - $\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ АЧ.

3. За молочною продуктивністю спостерігається перевага помісних вівцематок F_1 - $\frac{1}{2}$ ЦГ + $\frac{1}{2}$ ОТ.

4. Включення в селекційний процес щодо удосконалення місцевої популяції овець цигайської породи баранів-плідників інтенсивних типів асканійської м'ясо-вовнової породи овець з кросбредною вовною є доцільним і обґрунтованим.

Ключові слова: цигайська порода, асканійська м'ясо-вовнова порода, вовнова продуктивність, м'ясна продуктивність, молочна продуктивність.